

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

04.11.2024. – 08.11.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 11.11.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 04.11.2024. – 08.11.2024.**

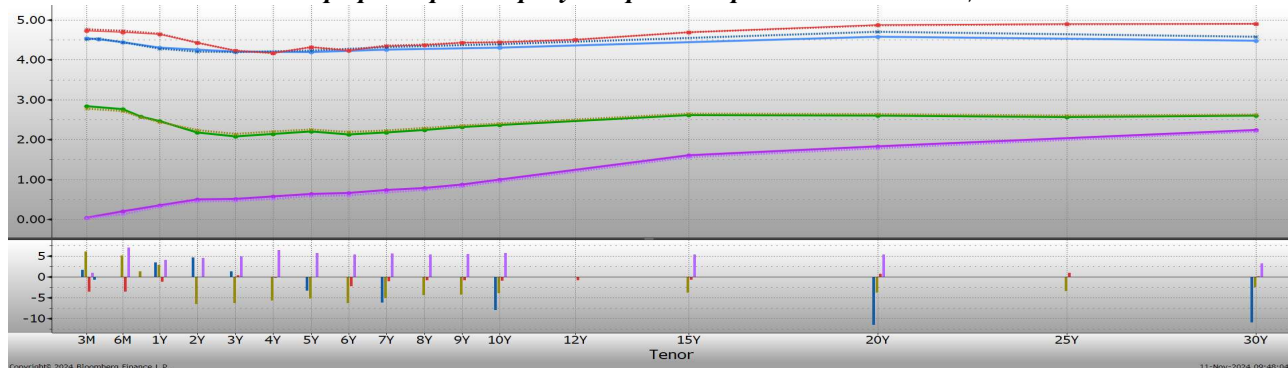
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зона евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	1.11.24	8.11.24	1.11.24	8.11.24	1.11.24	8.11.24	1.11.24	8.11.24
2 године	2,25	2,19	4,21	4,25	4,43	4,43	0,47	0,51
5 година	2,26	2,20	4,22	4,19	4,32	4,32	0,59	0,65
10 година	2,41	2,37	4,38	4,30	4,45	4,44	0,95	1,01

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси		
	1.11.24	8.11.24	
3 мјесеца	2,828	2,869	↗
6 мјесеци	2,716	2,767	↗
1 година	2,460	2,485	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 08.11.2024. године (пуне линије) и 01.11.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНА ЕВРА

Приноси обавезница зоне евра су смањени током протекле недјеље. На недјељном нивоу приноси њемачких обавезница су смањени за 4 до 6 базних поена, приноси француских обавезница за 4 до 5 базних поена, а приноси италијанских обавезница за 3 до 6 базних поена. У фокусу тржишта прошле недјеље били су предсједнички избори у САД. Финансијска тржишта се још увијек прилагођавају резултатима избора у САД и одлукама са сједница централних банака одржаних у протеклој недјељи, што је утицало на волатилна кретања приноса. Европске банке се спремају за јачу конкуренцију након што Трумп, по други пут, преузме мјесто предсједника САД јер се очекује да ће америчке банке бити суочене са дерегулацијом и смањењем пореза. Приноси државних обавезница су забиљежили израженије смањење у сриједу, а истовремено је дошло и до пада индекса дионица, усљед забринутости због могућег трговинског рата и ризика за ЕУ извознике, након побједе Трумпа. Члан УВ ЕСВ Де Галхау је изјавио да побједа Трумпа повећава ризике за глобалну економију, док је Нагел изразио противљење трговинским баријерама и тарифама, залажући се за отвореност. Потпредсједник ЕСВ Де Гуиндос је изјавио да је пад инфлације на добром путу, али да недавно изненађујући негативни подаци о економском расту и рестриктивним условима финансирања утичу на изгледе. Упозорио је да би слабији раст и потенцијалне трговинске баријере могле довести до трговинског рата са озбиљним економским посљедицама. Члан IV ЕСВ Шнабел је изјавила да је вишак ликвидности у

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

зони евра и даље обиман, али и да постоје знакови да се банке прилагођавају мањој ликвидности. Додала је да очекује да ће банке све више користити могућност задужевања код ЕСВ путем операција рефинансирања. Поред предсједничких избора, прошла недјеља је обиљежена и распадом коалиционе Владе Њемачке. Након што је смијенио министра финансија Линдера, чиме је тространачкој алијанси одузео парламентарну већину, канцелар Шолц је позвао на преиспитивање повјерења, чиме су отворена врата за одржавање пријевремених избора. Након ових вијести у зони евра је дошло до распродаје обавезница, па су приноси обавезница у четвртак донекле кориговани навише, али су до краја недјеље поново смањени, посебно на крајњем дијелу криве. На крају недјеље канцелар Шолц је изјавио да је спреман да се гласање о повјерењу одржи прије Божића, чиме би се отворио пут за пријевремене изборе. Министар економије Хабек је најавио да ће се у име “Зелених“ кандидовати за мјесто канцелара.

Централна банка Италије и Уред за парламентарни буџет (УПБ), задужен за финансијски надзор, сматрају да ће циљане нивое раста БДП-а од 1% за ову годину и 1,2% за 2025. годину бити тешко достићи, након што је у III кварталу БДП стагнирао. Централна банка Шпаније очекује да би негативни ефекти нижих каматних стопа на профитабилност шпанских банака требали да буду ограничени и превазиђени повећаним обимом кредитирања. Влада Шпаније је издвојила износ од око 10,6 милијарди EUR као иницијалну помоћ за Валенцију након разарајућих поплава у овој регији. Централна банка Шпаније је саопштила да изложеност шпанских банака према овој регији износи око 20 милијарди EUR.

Табела 3: Кретање економских индикатора за зону евра

Ред. Бр.	Економски индикатори		Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Сентих индекс повјерења инвеститора – ЕЗ	НОВ	-12,6	-12,8	-13,8
2.	PMI композитни индекс – ЕЗ (финал.)	ОКТ	49,7	50,0	49,6
3.	PMI индекс прерађивачког сектора – ЕЗ (финал.)	ОКТ	45,9	46,0	45,0
4.	PMI индекс услужног сектора – ЕЗ (финал.)	ОКТ	51,2	51,6	51,4
5.	Произвођачке цијене – ЕЗ (Г/Г)	СЕП	-3,4%	-3,4%	-2,3%
6.	Фабричке поруџбине – Њемачка (Г/Г)	СЕП	-2,1%	1,0%	-3,4%
7.	Индустријска производња – Њемачка (Г/Г)	СЕП	-3,0%	-4,6%	-3,0%
8.	Индустријска производња – Француска (Г/Г)	СЕП	-0,4%	-0,6%	0,1%
9.	Индустријска производња – Италија (Г/Г)	СЕП	-3,5	-4,0%	-3,2%
10.	Индустријска производња – Аустрија (Г/Г)	СЕП	-	-0,4%	-2,3%
11.	Индустријска производња – Финска (Г/Г)	СЕП	-	1,0%	2,3%
12.	Индустријска производња – Шпанија (Г/Г)	СЕП	0,2%	0,6%	-0,1%
13.	Индустријске продаје – Холандија (Г/Г)	СЕП	-	-0,5%	-4,1%
14.	Прерађивачка производња – Холандија (Г/Г)	СЕП	-	-3,3%	-0,3%
15.	Прерађивачка производња – Француска (Г/Г)	СЕП	-	-0,9%	-0,1%
16.	Биланс текућег рачуна – Француска (у милијард. EUR)	СЕП	-	-2,1	-1,2
17.	Трговински биланс – Француска (у милијардама EUR)	СЕП	-	8,27	-7,72
18.	Трговински биланс – Њемачка (у милијардама EUR)	СЕП	20,9	17,0	21,4
19.	Малопродаја – ЕЗ (Г/Г)	СЕП	1,3%	2,9%	2,4%
20.	Малопродаја – Италија (Г/Г)	СЕП	0,5%	0,7%	0,9%
21.	Промјена броја незапослених - Шпанија (у '000)	ОКТ	27,0	26,8	3,2
22.	Стопа незапослености – Ирска	ОКТ	-	4,2%	4,1%

САД

Фокус тржишних учесника протекле недјеље у САД је био на резултатима предсједничких избора, као и на одлукама са сједнице FOMC-а. Званична потврда побједи републиканског кандидата Трумпа се позитивно одразила на финансијско тржиште у САД-у, те су приноси америчких државних обавезница иницијално забиљежили приличан раст, док су индекси дионица повећани на рекордно високе нивое. Инвеститори

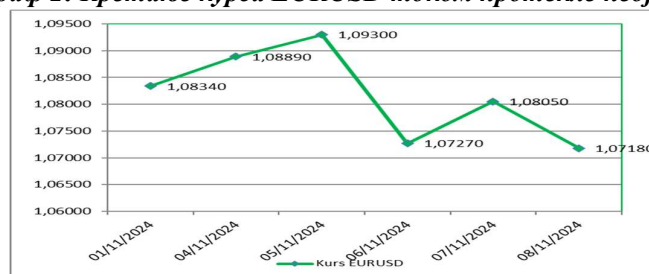
очекују да ће Труппова економска политика бити експанзивнија и више инфлаторна, што ће учинити мање вјероватним агресивно смањење каматних стопа Феда.

Средином недјеље је одржана сједница FOMC-а на којој је, у складу са очекивањима, одлучено о смањењу референтне каматне стопе за 25 базних поена. Ово је уједно друго смањење исте од почетка године, а циљани распон је сада на нивоу од 4,50% до 4,75%. Одлука је била једногласна, за разлику од септембра када је забиљежено прво неслагање чланова FOMC-а од 2005. године. Након сједнице саопштено је како су ризици за тржиште рада и инфлацију уравнотежени, те је истакнуто да је стопа незапослености порасла, али да је и даље ниска, а да је инфлација пала ближе циљу, с тим да је “и даље донекле повишена”. Саопштење након сједнице је имало више “јастребовски” тон него у септембру, али не толико да би увјерило тржишне учеснике да очекују паузирање циклуса смањења каматних стопа у децембру. Фед је послје смањења референтне каматне стопе у септембру најавио могућност додатног смањења у новембру и децембру, као и још четири смањења током наредне године. Међутим, будући да је економија сада углавном стабилна и да аналитичари предвиђају бржи раст, веће буџетске дефиците и вишу инфлацију под Трумповим мандатом, даља смањења каматних стопа су сада можда мање вјероватна. Што се тиче импликација оноведјељних избора на фискални дефицит и трговину, као и на монетарну политику, предсједник Феда Повел је нагласио да централна банка неће бити вољна предузети било какве изненадне мјере, те је истакао да ће радије водити стабилну и све мање рестриктивну монетарну политику.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	Фабричке поруџбине	СЕП	-0,5%	-0,8%
2.	Поруџбине трајних алата (финал.)	СЕП	-0,8%	-0,9%
3.	Трговински биланс (у млрд USD)	СЕП	-84,0	-70,8
4.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	ОКТ	55,3	55,2
5.	ИСМ индекс услужног сектора (финал.)	ОКТ	53,8	54,9
6.	Број захтјева за хипотекарне кредите	1. нов	-	-0,1%
7.	Иницијални захтјеви незапослених за помоћ	2. нов	222.000	218.000
8.	Континуирани захтјеви незапослених за помоћ	26. окт	1.873.000	1.853.000
9.	Индекс повјерења Универ. из Мичигена (прелим.)	НОВ	71,0	70,5

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недјеље

USD је апрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио пад са нивоа од 1,0834 на ниво од 1,0718, што представља најнижи ниво од јуна ове године.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Повећање потрошње од 70 милијарди GBP, које подразумева нови буџет, а које ће се већином финансирати од емисија дуга, умањило је наду у сукцесивна смањења каматних стопа. Потражња за новим обавезницама на аукцији била је најнижа у последњих скоро годину дана. Неочекиване фискалне промјене узнемириле су финансијска тржишта. Приноси дугорочних обавезница Велике Британије достигли су највиши ниво у последњих годину дана након Трумпове побједе.

ВоЕ је на састанку у четвртак, како је и очекивано, донијела одлуку да смањи референтну каматну стопу за 25 базних поена, на 4,75% са 5,0%. Осам чланова је гласало за смањење, а један је гласао за то да каматне стопе остану на истом нивоу. Повећана су очекивања просјечне инфлације за 2025. годину на 2,75%

Одрцање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

са 2,25% и за 2026. годину на 2,25% са 1,5%. На основу прогноза инфлације ВоЕ, учесници на тржишту су смањили вјероватноћу даљих смањења каматних стопа у децембру на 20% са 30%. Гувернер ВоЕ Бејли је истакао да ће се каматне стопе вјероватно даље смањивати постепено, уз опаску да је важно да се оне не смањују пребрзо или превише, наводећи да је процес дезинфлације бржи од очекивања, али да је инфлација услуга и даље јака. Бејли је такође поменуо да ће приступ постепеног смањења каматних стопа обезбиједити довољно времена за процјену ефеката повећања доприноса за здравствено осигурање и других ризика. Инвеститори су смањили очекивања даљњих смањења каматних стопа, па сада очекују само два или три смањења, слједеће године, а раније су очекивана четири.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Број нових регистрованих аутомобила (Г/Г)	ОКТ	-	-6,0%	1,0%
2.	Промјене званичних резерви (у млн USD)	ОКТ	-	-945	2.133
3.	PMI индекс услужног сектора (финал.)	ОКТ	51,8	52,0	52,4
4.	PMI композитни индекс (финал.)	ОКТ	51,7	51,8	52,6
5.	PMI индекс грађевинског сектора	ОКТ	55,1	54,3	57,2

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,83860 на ниво од 0,82965. GBP је благо депрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD смањен са нивоа од 1,2924 на ниво од 1,2921.

ЈАПАН

Приноси јапанских државних обавезница су забиљежили раст дуж цијеле криве током протекле недјеље. Политички ризик и даље постоји у Јапану, с обзиром на то да су резултати анкете коју је спровео Fuji News Network (FNN) указали на смањење задовољства радом Владе Јапана за 9,5% на 43,8%.

Члан MPC ВоЈ Сакураи је изјавио да очекује да ће ВоЈ повећати каматне стопе у наредним мјесецима, а јануар је најпогоднији мјесец за то. Сакураи очекује да ће централна банка повећати каматне стопе на краткорочна задужења са тренутних 0,25% на ниво између 1,5% и 2% до краја мандата Уеде 2028. године. Главни секретар Кабинета Владе Хајаши је истакао важност стабилних кретања валуте, те навео да постоји потреба да се пажљиво посматрају активности на иностраном девизном тржишту, укључујући шпекулативне потезе.

Министар финансија Като најавио је да ће власти подузети активности против превеликих кретања на девизном тржишту, посебно усред очекивања јачања USD током владавине Трумпа.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период	
1.	Монетарна база	ОКТ	-	-0,3%	-0,1%
2.	PMI индекс услужног сектора	ОКТ	-	49,7%	49,3%
3.	PMI композитни индекс	ОКТ	-	49,6	49,4%
4.	Зараде радника	СЕП	3,0%	2,8%	3,0%
5.	Потрошња домаћинства	СЕП	3,0%	2,8%	3,0%
6.	Водећи индекс	СЕП	109,0	109,4	106,9
7.	Коинцидирајући индекс	СЕП	115,5	115,7	114,0

JPY је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 165,77 на ниво од 163,61. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 153,01 на ниво од 152,64.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

НАФТА И ЗЛАТО

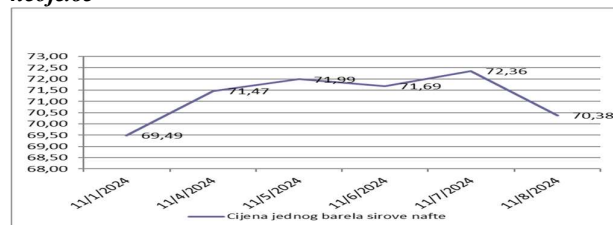
Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 69,49 USD (64,14 EUR).

Почетком недјеље цијена нафте је забиљежила раст јер је ОПЕС+ одгодио повећање производње у децембру, док су тензије на Блиском истоку ескалирале. Упркос оптимизму ОПЕС-а о краткорочној глобалној потражњи за нафтом и предвиђањима да ће потрошња достићи 120 милиона барела дневно до 2050. године, Саудијска Арабија и савезници одложили су повећање производње до почетка сљедеће године. Раст цијене овог енергента је настављен и у уторак, подстакнут смањењем испоруке ОПЕС+ и тензијама на Блиском истоку, док су тржишни учесници били фокусирани на предсједничке изборе у САД. Током трговања у сриједу цијена нафте је иницијално забиљежила раст под утицајем резултата избора у САД, али је до краја трговања коригована наниже, након извјештаја ЕИА о залихама сирове нафте. Наиме, исти је указао на раст залиха овог енергента у недјељи закључно са 1. новембром за 2,1 милион барела, што је више у односу на очекивања (1,8 милион барела). У четвртак се цијена нафте кретала у уском распону. ВС Capital Markets JLC. је саопштио да очекује да ће Трумпова администрација с већим жаром спроводити санкције на извоз иранске нафте када ступи на дужност сљедеће године, потенцијално смањујући национални извоз.

На крају недјеље цијена нафте је забиљежила смањење од скоро 3%, јер су се повукле забринутости због утицаја урагана Рафаел на нафтну инфраструктуру у Мексичком заљеву. Упркос смањењу цијене овог енергента у петак, на недјељном нивоу је забиљежен њен раст.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 70,38 USD (65,67 EUR), што представља раст од 1,28% на недјељном нивоу.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

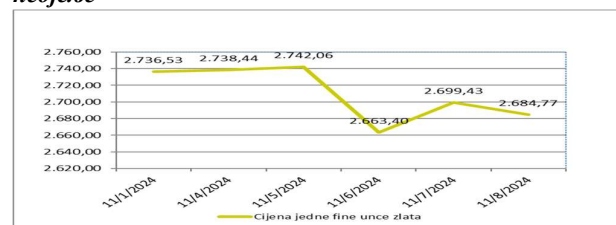
На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.736,53 USD (2.525,87 EUR).

До средине недјеље цијена злата се кретала у уском распону, након чега је под утицајем дешавања око избора у САД и сједнице FOMC-а забиљежила волатилна кретања. Након што је потврђена побједа републиканског кандидата Трумпа на изборима, приноси америчких обавезница су забиљежили снажан раст, док је USD апрецирао, што се у коначници одразило на смањење цијене овог племенитог метала. Већ наредни дан услиједила је корекција цијене навише, те се поново кретала око нивоа од 2.700 USD по унци.

World Gold Council је извјестио да су глобални ETF-ови за злато забиљежили раст прилива шест мјесеци заредом, што је резултовало повећањем од 18 тона у колективним улагањима од почетка године и укупним порастом средстава под управљањем (AUM) од 33%, због раста цијена злата. Док је Сјеверна Америка предводила у приливима, Европа је била једина регија са одливом. Од почетка године глобална потражња за златним ETF-овима је постала позитивна, са приливом који је достигао 4,7 милијарди USD. Генерално речено, цијена злата је од почетка године повећана за више од 30%, подстакнута очекивањима везаним за смањење каматних стопа Феда, куповинама од стране централних банака и повећаном потражњом за активама сигурног уточишта у условима глобалних сукоба. Централна банка Кине је, шести мјесец заредом, паузирала са куповинама овог племенитог метала.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.684,77 USD (2.504,92 EUR), што представља пад од 1,89% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одрцање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.